

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองการศึกษา เทศบาลตำบลตะกุด

ที่ สป ๗๑๔๐๔ / ๒๖

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง รายงานการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลตะกุด ประจำปี ๒๕๖๗

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลตะกุด

ตามที่ กองการศึกษา เทศบาลตำบลตะกุด ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้ง ๘ ด้าน เพื่อจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับภูมิสังคมในชุมชน ในระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (INFO) และเผยแพร่ให้ประชาชนได้นำไปใช้ประโยชน์ และต่อยอดในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนของตำบลตะกุด นั้น

บัดนี้ กองการศึกษา ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลตะกุด ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๗ เรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลตะกุด ประจำปี ๒๕๖๗ และเผยแพร่ให้ประชาชนได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป รายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาต่อไป

(นางสาววิไลลักษณ์ ฤทธิทิศ)

ผู้ช่วยนักประชาสัมพันธ์

(นางนพมาส อิมโษษฐ์)

หัวหน้าฝ่ายบริหารงานคลัง รักษาราชการแทน

หัวหน้าฝ่ายบริหารงานการศึกษา

ความเห็นของผู้อำนวยการกองการศึกษา

(นางสมสุข สุานวร)

ผู้อำนวยการกองคลัง รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการกองการศึกษา

ความเห็นของปลัดเทศบาล

(นางสัจจาภรณ์ บุบผาสุวรรณ)

ปลัดเทศบาลตำบลตะกุด

ความเห็นของนายกเทศมนตรีตำบลตะกุด

(นางสาวสิริกัลยา เนตรอินทร์)

นายกเทศมนตรีตำบลตะกุด

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลตะกุด

อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

จัดทำโดย กองการศึกษา เทศบาลตำบลตะกุด

ข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลตะกุด

คำนิยาม

ปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการ ดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เอง ความชัดเจนของคนในท้องถิ่นที่ได้จากการสั่งสมประสบการณ์และการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลา ยาวนาน หรือช่วงระยะเวลาหนึ่ง มีการคิดค้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้วถ่ายทอดสืบต่อกันมาสำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ปรับตัว และดำรงชีวิตให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาอาจแสดงออกมาทั้งในรูปที่เป็นนามธรรม เช่น โลกทัศน์ ความคิด ความเชื่อ หรือปรัชญาในการดำเนินชีวิต และในเชิงรูปธรรม เช่น เทคโนโลยีการทำมาหากิน การเกษตร ศิลปะ หัตถกรรม หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

เกณฑ์การคัดเลือกปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. เป็นปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดสระบุรี และยังคงปฏิบัติอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นอย่างใดอย่างหนึ่ง
 - มีลักษณะเฉพาะในชุมชนท้องถิ่นที่เสี่ยงต่อการสูญหายหรือใกล้ขาดผู้สืบทอด
 - มีลักษณะเฉพาะในชุมชนท้องถิ่นที่ยังมีผู้สืบทอดและปฏิบัติอยู่
๒. มีความเป็นอัตลักษณ์บ่งบอกความเป็นปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่นของพื้นที่นั้น ๆ
๓. มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิชาการ ศิลปะ คุณค่าทางจิตใจ คุณค่าเชิงสร้างสรรค์ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การรักษาไว้
๔. เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างรายได้ ฯลฯ

ประเภทของภูมิปัญญา โดยแบ่งเป็น ๑๐ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยีโดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การเกษตรแบบผสมผสาน วนเกษตร เกษตรธรรมชาติ ไร่นาสวนผสม และสวนผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้านการผลิต การแก้ไขปัญหาโรคและแมลง และการรู้จักปรับใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น

๒. ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลิตผล เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรม อันเป็นกระบวนการที่ทำให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอดทั้งการผลิต และการจำหน่าย ผลิตผลทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงาน ยางพารา กลุ่มโรงสีกลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. ด้านการแพทย์แผนไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกัน และรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง ทางด้านสุขภาพ และอนามัยได้ เช่น การนวดแผนโบราณ การดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน การดูแลและรักษาสุขภาพแผนโบราณไทย เป็นต้น

๕. **ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จาก คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน เช่น การทำแนวปะการังเทียม การอนุรักษ์ป่าชายเลน การจัดการป่าต้นน้ำ และป่าชุมชน เป็นต้น

๕. **ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน** หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุน และธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตรา และโภคทรัพย์เพื่อส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน เช่น การจัดการเรื่องกองทุนของชุมชน ในรูปของสหกรณ์ออมทรัพย์ และธนาคารหมู่บ้าน เป็นต้น

๖. **ด้านสวัสดิการ** หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคน ให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เช่น การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ รักษาพยาบาลของชุมชน การจัดระบบสวัสดิการบริการในชุมชน การจัดระบบสิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นต้น

๗. **ด้านศิลปกรรม** หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์คีตศิลป์ศิลปะมวยไทย เป็นต้น

๘. **ด้านการจัดการองค์กร** หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานขององค์กรชุมชน ต่าง ๆ ให้สามารถพัฒนา และบริหารองค์กรของตนเองได้ตามบทบาท และหน้าที่ขององค์กร เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์กลุ่มประมงพื้นบ้าน เป็นต้น

๙. **ด้านภาษาและวรรณกรรม** หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท เช่น การจัดทำสารานุกรมภาษาถิ่น การปริวรรต หนังสือโบราณ การฟื้นฟูการเรียนการสอนภาษาถิ่น ของท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นต้น

๑๐. **ด้านศาสนาและประเพณี** หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ความเชื่อ และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักธรรมทางศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ประเพณีบุญประเพณีชาวนา เป็นต้น

ฐานข้อมูลปัญญาท้องถิ่น ตำบลตะกุด อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ด้านการเกษตร

ที่	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ภูมิปัญญา	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	นายวิทยา จิγγย้งเร่องร้ง (กำนันตำบลตะกุด)	การเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๑๕ ม.๔	๐๘๑ - ๙๔๘๘๘๘๙๘
๒	นายสมาน กันทพงษ์	การเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	ม.๓	
๓	นายอะเนก เกตุพันธ์	การเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๑๗/๒ ม.๒	
๔	นางอวยพร วงษ์พิทักษ์	การเกษตรปลูกผักหวาน / โรงเห็ด	๔๙ ม.๔	
๕	นายสมาน การะภักดี	การเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๕๗ ม.๔	
๖	นางอรณิชา ชายศรี	ปุ๋ยหมักชีวภาพ	๗๐ ม.๖	
๗	ร้อยตรีสมหมาย คงโพธิ์ทอง	ปุ๋ยหมักชีวภาพ	๒๒/๑ ม.๖	๐๘๙-๙๐๑๓๗๓๗
๘	นางสะอาด จันนิลลา	ปุ๋ยหมักชีวภาพ	๖๐/๒ ม.๖	
๙	นายวิทยา จิγγย้งเร่องร้ง (กำนันตำบลตะกุด)	ปุ๋ยไส้เดือน	๑๕/๒ ม.๔	
๑๐	นายเกษม เพ็ชรสิงห์	เลี้ยงกระบือ	ม.๑	
๑๑	นางอวยพร วงษ์พิทักษ์	ปุ๋ยหมักชีวภาพ / ปุ๋ยไส้เดือน	๔๙ ม.๔	

ที่	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ภูมิปัญญา	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑๒	นางอรพรรณ คำยัง	เลี้ยงโค	๖ ม.๔	
๑๓	นายณัฐพล ภูทองอ่อน	เลี้ยงโค / กระบือ / แพะ	๑๕ ม.๒	
๑๔	นายอำนาจ ภูทองอ่อน	เลี้ยงกระบือ	๑๕ ม.๒	

๒. ด้านหัตถกรรม				
ที่	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ภูมิปัญญา	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	นางเมธินี คงโพธิ์ทอง	การประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์	๒๒/๑ ม.๖	๐๘๕-๓๕๔๙๗๙๘
๒	นางชนิกา แต่งหอม	การประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์	๒๑ ม.๖	๐๘๙-๘๐๑๗๑๑๖
๓	นายบุญเชิด จันทร์ซอน	งานใบตอง / ดอกไม้สด	๓๐/๒ ม.๕	๐๘๕-๑๘๒๕๖๑๑
๕	นายันทวุฒิ อิมอ้วน	งานใบตอง / ดอกไม้สด	๓๐/๒ ม.๕	๐๘๕ - ๑๘๒๕๖๑๑

๓. ด้านการแพทย์ไทย				
ที่	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ภูมิปัญญา	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	พระครูสมบุรณ์ศีลวัตร (เจ้าอาวาสวัดตะกุด)	ปลูกพืชสมุนไพรไทย	วัดตะกุด หมู่ที่ ๒	๐๘๑ -๗๔๔๗๙๒๗
๒	นายวิทยา จิγγี้งเรืองรุ่ง (กำนันตำบลตะกุด)	แพทย์แผนไทย	๑๕/๒ ม.๔	๐๘๑-๙๔๘๘๘๙๘
๓	นายสุนทร เขียววรภัย	ปลูกพืชสมุนไพรไทย	๓๐ ม.๕	๐๙๐-๖๓๒๔๐๔๒

๔. ด้านศิลปกรรม				
ที่	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ภูมิปัญญา	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	นายธัญจามร วรวงษาพิทักษ์	การฟ้อนรำ	๑๔ ม.๕	๐๘๘-๖๒๘๒๒๗๗
๒	นางบุญเจือ ทองอ่อน	การฟ้อนรำ / ร้องเพลงฉ่อย	๑๕/๑ ม.๖	-
๓	นางสุวรรณ สกฤติพิทย์	การขับร้องเพลงไทย	๙/๑ ม.๖	-
๔	นายตีบ กันทา	การขับร้องเพลงไทย	๘๕ ม.๖	-
๕	นายสุนทร เขียวนรภัย	ตีกลองยาว	๓๐ ม.๕	๐๙๐-๖๓๒๔๐๔๒
๖	นายปราโมทย์ ทองขลิบ	ตีกลองยาว	๙ ม.๖	๐๘๖-๑๓๗๙๓๒๓
๗	นายวีระ สิ้นพรหม	ตีกลองยาว	๖๗ ม.๖	-
๘	นายสมหมาย พวงกุหลาบ	ตีกลองยาว	๑๘ ม.๕	-
๙	ร.ต. สมหมาย คงโพธิ์ทอง	ตีกลองยาว	๒๒/๑ ม.๖	๐๘๙-๙๐๑๓๗๓๗
๑๐	นายประยงค์ เกตุพันธ์	ปีพาทย์มอญ	๑๕ ม.๓	-

๕. ด้านอื่นๆ (ศาสนา /อาหาร / เครื่องดื่มสมุนไพร)				
ที่	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ภูมิปัญญา	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	นางเมธินี คงโพธิ์ทอง	อาหาร / ขนมไทย / น้ำสมุนไพร	๒๒/๑ ม.๖	๐๘๕-๓๕๔๙๗๙๘
๒	นางอัจฉรา ทองสาร	ขนมไทย (ธัญทอง)	๘๐ ม.๖	-
๓	นางประครองศรี พฤกษา	อาหารไทย	๓๔ ม.๕	๐๘๖-๑๒๙๐๒๖๕
๔	นางสุวรรณ สกฤติพิทย์	อาหารไทย (หมี่กรอบ)	๙/๑ ม.๔	-
๕	นายสมยง คำยัง	น้ำผลไม้แปรรูป	ม.๔	-
๖	นายบุญเชิด จันทร์ซอน	พิธีกรรมทางศาสนา / ทำขวัญ/ ศาสนพิธี	๓๐/๒ ม.๕	๐๘๕-๑๘๒๕๖๑๑
๗	นายบุญมี ลักษณะจินดา	พิธีกรรมทางศาสนา	๑๘/๑ ม.๖	-
๘	นายบุญเรือง แสงสว่าง	พิธีกรรมทางศาสนา	๒๑ ม.๒	๐๘๙-๙๐๑๔๘๘๔
๙	นายชัยวัช ลาโพธิ์	พิธีกรรมทางศาสนา	๖๔ ม.๔	-

หมายเหตุ ฐานข้อมูล ณ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๗

(นางสมสุข ฐานะวร)
ผู้อำนวยการกองคลัง รักษาการแทน
ผู้อำนวยการกองการศึกษา

นางวรรณ ศรีปัญญา

ผู้มีความรู้ทางด้านการทำขนมไทย
โดยได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญามา
จากคนรุ่นเก่าผสานกับการศึกษา
หาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อเทคโนโลยี
ด้วยความที่เป็นผู้มีความละเอียด
อ่อนประณีตในการเลือกสรรวัตถุดิบ
วิธีการทำที่พิถีพิถัน ทำให้ขนมมี
รสชาติอร่อยหอมหวาน สีสด
สวยงาม รูปลักษณ์ชวนรับประทาน

ภูมิปัญญาไทย
สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
(ขนมไทย)

- ประสบการณ์ 6 ปี
- ผลงาน : ขนมไทย
อาทิ ตะโก้ ขนมกล้วย
ขนมฟักทอง ลอดช่อง
สาธุ เป็นต้น

22/24 หมู่ที่ 1 ตำบลตะกุด

083-6635929

เทศบาลตำบลตะกุด อ.เมืองสกลนคร จ.สกลนคร

อาหารไทย

กับความอร่อยที่ต่างชาติต้องยอมรับ

ภูมิปัญญาไทย
สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
(อาหารไทย)

- ประสบการณ์ 30 ปี
- ผลงาน : อาหารไทย อาทิ
แกงบอน แกงป่า แกง
เลียง ผัดหมี่ น้ำพริก

นางสุนัย แรกชัน

ผู้มีความรู้ทางด้านการทำอาหารไทย มีความประณีตในขั้นตอนการทำ และการเลือกสรรวัตถุดิบมา ดัดแปลง และปรุงรสชาติ สะท้อนให้เห็นเรื่องราวของสำหรับอาหารไทย ที่มีการคัดสรรวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น เช่น สมุนไพรไทยผสานกับฝีมือการทำอาหารที่สั่งสมมาอย่างช้านาน เกิดเป็นเสน่ห์ปลายจวัก ความสามารถที่ติดตัว จนได้ชื่อว่าเป็นผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านอาหาร

30/3 หมู่ที่ 2 ตำบลตะกุด

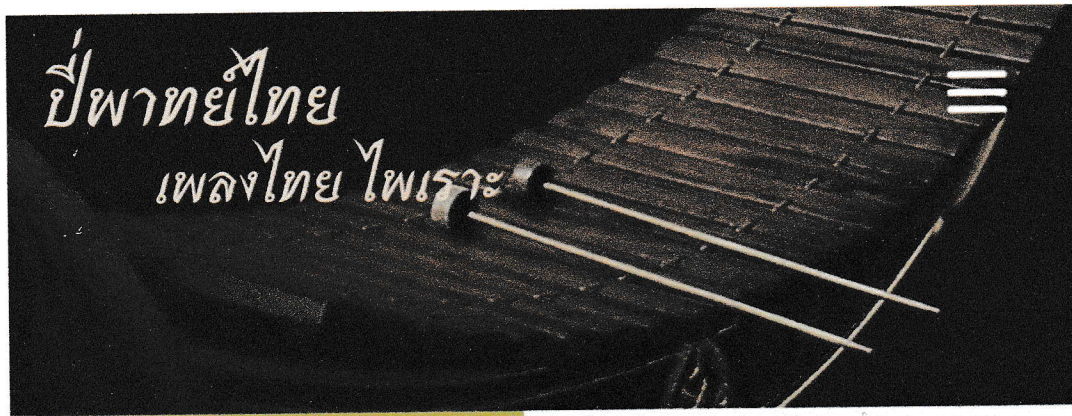

090-4262977

เทศบาลตำบลตะกุด อ.เมืองสระบุรี จ.สระบุรี

ปี่พาทย์ไทย เพลงไทย ไพเราะ

ภูมิปัญญาไทย
สาขาศิลปกรรม
(ปี่พาทย์)

- ประสบการณ์ 50 ปี
- ผลงาน : วงปี่พาทย์
"คณะประยงค์ศิลป์"

นายประยงค์ เกตุพันธ์

ผู้มีความรู้ทางด้านดนตรีไทย โดยได้
รับการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญา
ของครูดนตรีไทยมาจากครูพุทธ
จันทร์ทอง (บ้านกล้วย) ต่อมาได้
ก่อตั้งวงปี่พาทย์ไทย-มอญ ชื่อ
"คณะประยงค์ศิลป์" รับจ้างบรรเลง
ในงานพิธีต่างๆ ได้แก่ งานอวมงคล
(งานสวดพระอภิธรรมศพ งาน
ฌาปนกิจศพ) งานพระราชพิธี
เป็นต้น

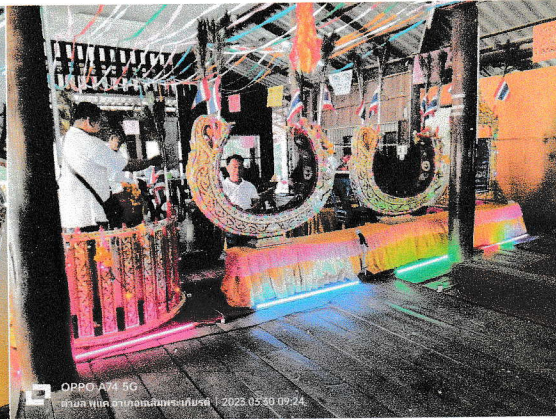
15 หมู่ที่ 3 ตำบลตะกุด

081-7577924

เทศบาลตำบลตะกุด อ.เมืองสระบุรี จ.สระบุรี

งานแกะสลักไม้

สืบสานภูมิปัญญา ครัวเรือนบุรี

ภูมิปัญญาไทย
สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
(แกะสลักนกคุ้ม)

- ประสบการณ์ 20 ปี
- ผลงาน : งานแกะสลักไม้
เครื่องราง ของขลัง อาทิ
นกคุ้ม นกสาริกา เต่า เรือ
พิกทอง

นายฉลวย พุดตาล

ผู้มีความรู้ทางด้านการแกะสลักไม้
ได้รับความรู้ด้านการแกะสลักไม้
จากหลวงพ่อบุญ วัดปางคล้อ
อ.แก่งคอย จ.สระบุรี ต่อมา
ได้ยึดถือเป็นอาชีพเพื่อหาเลี้ยงตน
โดยนิยมแกะสลักไม้เพื่อทำเป็น
วัตถุมงคลต่างๆ

ไม้ที่นำมาแกะสลัก ได้แก่ ไม้ขนุน
ไม้กระต่อน ซึ่งจะแฝงด้วยเรื่อง
ความเชื่อเกี่ยวกับชื่อไม้ที่เป็น
มงคล มีพุทธคุณหนุนนำ

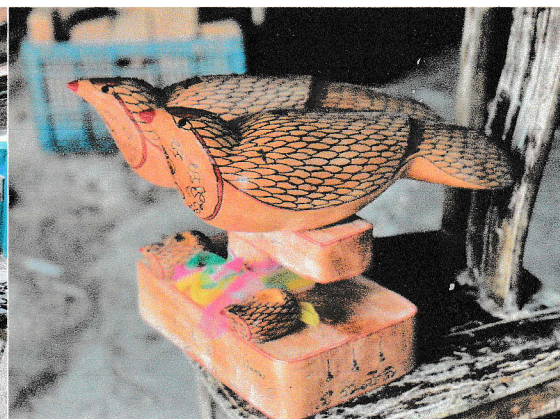
18/1 หมู่ที่ 4 ตำบลตะกุด

086-1292363

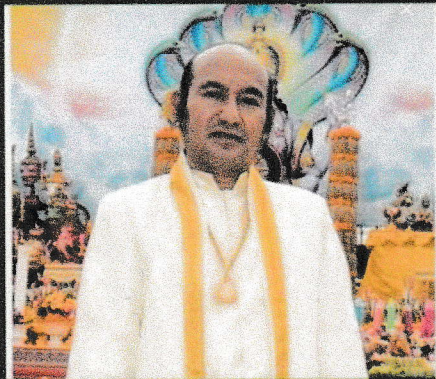

เทศบาลตำบลตะกุด อ.เมืองสระบุรี จ.สระบุรี

บายศรี ศิลปะอลังการ งานใบตอง

ภูมิปัญญาไทย
สาขาหัตถกรรม
(บายศรี)

- ประสบการณ์ 40 ปี
- ผลงาน : งานบายศรี
งานใบตอง จัดดอกไม้

นายบุญเชิด จันทรชอน

ผู้มีความรู้ทางด้านงานหัตถกรรม
การทำบายศรี โดยได้รับการ
ถ่ายทอดความรู้ ครูพักลักจำมาจาก
ตำราและครูบาอาจารย์ อาศัยการ
ฝึกฝนด้วยตนเองจนเกิดความ
ชำนาญ สามารถนำภูมิปัญญา
ดังกล่าวมาใช้ประกอบอาชีพ และ
ได้มีการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญา
ให้กับบุคคลอื่นจนเป็นที่ยอมรับ
นับถือ จนได้รับรางวัล
“ปราชญ์ชาวบ้านประจำจังหวัด
สระบุรี”

30/2 หมู่ที่ 5 ตำบลตะกุด

085-1825611

เทศบาลตำบลตะกุด อ.เมืองสระบุรี จ.สระบุรี

นวดแผนไทย มรดกไทย มรดกโลก

ภูมิปัญญาไทย
สาขาการแพทย์ไทย
(นวดแผนโบราณ)

- ประสบการณ์ 10 ปี
- ผลงาน : นวดแผนไทย
จับเส้น แก้อาการ

นางโสภี อ่อนกระเจา

ผู้มีความรู้ทางด้านการนวดแผน
โบราณ ได้รับการถ่ายทอด
ภูมิปัญญามาจาก อ.เลิศ มณฉัตร
(ศูนย์นวดแผนไทยวัดบ้านอ้อย
จ.สระบุรี) นอกจากนี้ยังได้ผ่านการ
ฝึกอบรมหลักสูตรการนวดไทย
จากสมาคมแพทย์แผนไทย
แห่งประเทศไทยและผ่านมาตรฐาน
การทดสอบจากกรมพัฒนาฝีมือ
แรงงาน กระทรวงแรงงาน

34/1 หมู่ที่ 6 ตำบลตะกุด

085-8364293

เทศบาลตำบลตะกุด อ.เมืองสระบุรี จ.สระบุรี

สมาคมแพทย์แผนไทยแห่งประเทศไทย
อาคารกรมการแพทย์ 6 (DMS. 6) กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ขอเผยแพร่ภาคนี้ฟรี

นางโสภี อ่อนกระเจา

เชี่ยวชาญได้ผ่านการอบรม

หลักสูตร การนวดไทย (372 ชั่วโมง)

ณ สมาคมแพทย์แผนไทยแห่งประเทศไทย

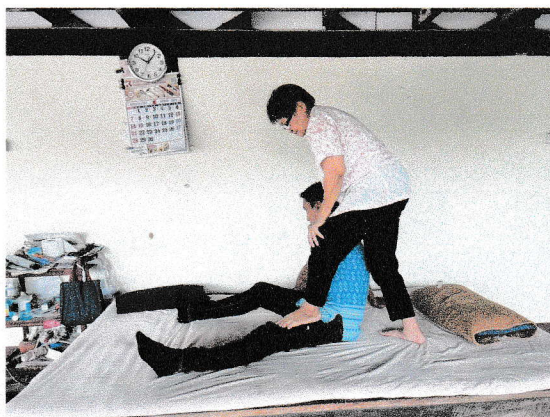
ได้ให้ ณ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2557

ขอให้นำมาใช้ตามวัตถุประสงค์ ได้รับความรู้ความเจริญต่อไป

(นายวิชาญ อามะรัง)

นายกสมาคมแพทย์แผนไทยแห่งประเทศไทย

๐๙ 5714922

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนสถาน

ลำดับ ที่	ชื่อ	หมู่ที่	ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน)	จำนวน พระสงฆ์	จำนวน สามเณร	เบอร์โทรศัพท์
๑	วัดตะกุด	๒	พระครูสมบุรณ์ศีลวัตร	๓	-	๐๘๑-๗๔๔๗๙๒๗
๒	วัดสะตือ	๔	พระอธิการณรงค์ศักดิ์ นาควโร	๕	-	
๓	วัดบ้านกล้วย	๕	พระสมุห์สมจิตร กนตวณโณ	๑๕	-	๐๘๖-๙๐๖๗๓๙๘
๔	วัดท่าพง	๕	พระมหากมล เขมาสโย	๓	-	

ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม/ประเพณี

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๑	ประเพณีกวนข้าวทิพย์	ประเพณี กวนข้าวทิพย์ เป็นพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ ที่ เพื่อถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ บูชาพระรัตนตรัย และอุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว โดยชาวบ้านจะนำสิ่งของเครื่องปรุงข้าวทิพย์ มีอยู่ ๙ สิ่ง คือ ถั่ว , งา , นม , น้ำตาล , น้ำผึ้ง , น้ำอ้อย เนย น้ำกะทิ และน้ำมันที่คั้นจากรวงข้าว มาร่วมประเพณีอย่างพร้อมเพรียงกัน เพื่อขนบธรรมเนียมรักษาประเพณีที่สืบทอดมาแต่โบราณ	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖	วัดตะกุด หมู่ที่ ๒
๒	ประเพณีกวนข้าวเหนียวแดง	ประเพณีกวนข้าวเหนียวแดง เป็นประเพณีที่ทำสืบเนื่องกันมาแต่โบราณของชาวบ้าน เพื่อกวนข้าวเหนียวแดงในวันมาฆบูชาของทุกปี เพื่อร่วมฟื้นฟูประเพณีเก่าแก่ของชุมชนให้สืบเนื่องต่อไป	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔	วัดบ้านกล้วย หมู่ที่ ๕
๓	ประเพณีกวนกระยาสารท	ประเพณีกวนกระยาสารท เป็นการทำบุญเพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่เกษตรกรผู้ปลูกพืชพันธุ์ธัญญาหาร เพื่อให้พืชพันธุ์มีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นไป การทำบุญวันสารทมิได้สำคัญว่ามาจากศาสนาใด เพราะพุทธศาสนิกชนทั้งหลายนิยมทำบุญทำทานอยู่เป็นนิจ มิได้ถือวันใดเป็นพิเศษ แต่การทำบุญสารท เป็นฤดูกาลแห่งการเก็บเกี่ยว จึงถือโอกาสทำบุญทำทานให้เป็นของขวัญแก่ไร่นาของตน	วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือนสิบ (๑๐) ของทุกปี	วัดสะตือ หมู่ที่ ๔

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๔	วันมาฆบูชา	วันมาฆบูชา เป็นสำคัญวันหนึ่งของพระพุทธศาสนา เป็นที่รู้กันว่าเป็นวันเกิด พระธรรม ถือว่าเป็นวันที่พระพุทธเจ้า ได้ประกาศหลักธรรมคำสอนของพระองค์ เพื่อให้พระอรหันต์ทั้งหลาย ที่มาประชุมพร้อมกันในวันนั้น นำไปเผยแผ่	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔	ศาสนสถานในพื้นที่
๕	ประเพณีวันสงกรานต์	ประเพณีสงกรานต์ ถือเป็นประเพณีวันขึ้นปีใหม่ไทย ที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ เป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงามและฝังลึกเข้าไปในชีวิตของคนไทยมานาน มีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุให้อยู่เย็นเป็นสุข และกิจกรรมต่างๆ มากมาย	วันที่ ๑๒- ๑๕ เมษายน ของทุกปี	ครอบครัว ชุมชน/หมู่บ้าน ศาสนสถานในพื้นที่ ฯ
๖	วันวิสาขบูชา	การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนวิสาขะ หรือเดือน ๖ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวัน พระพุทธเจ้า ประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพานพุทธศาสนิกชนจะบำเพ็ญกุศล ทำบุญตักบาตร บริจาคทาน ปฏิบัติธรรมที่วัด รักษาศีล ไหว้พระ สวดมนต์ ฟังธรรม เวียนเทียน เจริญภาวนา ฯ	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖	ศาสนสถานในพื้นที่
๗	วันเข้าพรรษา	การเข้าพรรษาเป็นพุทธบัญญัติ ซึ่งพระภิกษุสงฆ์ ทุกรูปจะต้องปฏิบัติตาม หมายถึง การอธิฐานอยู่ประจำที่ไม่เที่ยวจาริกไปยังสถานที่ต่างๆ เว้นแต่มีกิจจำเป็นจริงๆ ช่วงจำพรรษาจะอยู่ในช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน มีประเพณีสำคัญที่ขาดไม่ได้เลย คือ ประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษา และประเพณีถวายผ้าอาบน้ำฝน	วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘	ศาสนสถานในพื้นที่

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๘	วันอาสาฬหบูชา	การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก โดยการแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน จนพระอัญญาโกณฑัญญะ ได้ บรรลุธรรม และขอบวชเป็นพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธ-ศาสนา จนถือได้ว่า เป็นวันแรกที่มีพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ครบเป็นองค์พระรัตนตรัย	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘	ศาสนาสถานในพื้นที่
๙	วันออกพรรษา	วันออกพรรษา หมายถึง วันที่พ้นจากข้อกำหนดทางพระวินัยที่ต้องอยู่ประจำที่ หรือในวัดแห่งเดียว ตลอด ๓ เดือน พระสงฆ์ได้ทำปวารณา เปิดโอกาสให้เพื่อนพระภิกษุว่ากล่าวตักเตือนเรื่องความประพฤติของตน เพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ ความเคารพนับถือและสามัคคีกัน เมื่อออกพรรษาแล้วจะได้นำความรู้จากหลักธรรมและประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างพรรษาไปเผยแผ่แก่ประชาชน พุทธศาสนิกชนจะไปทำบุญทำทาน รักษาศีลและฟังธรรมเป็นกรณีพิเศษ	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑	ศาสนาสถานในพื้นที่
๑๐	ประเพณีการทอดกฐิน	การทอดกฐิน คือ การนำผ้ากฐินไปวางไว้ต่อหน้าพระสงฆ์อย่างต่ำ ๕ รูป แล้วให้พระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ทั้งนั้นเป็นเอกฉันท์ให้เป็นผู้รับกฐินนั้น การทอดกฐินในแต่ละปี กำหนดให้มีการจัดทอดกฐินขึ้นภายใน ๑ เดือน หลังวันออกพรรษา โดยวัดที่จะสามารถรับกฐินได้ต้องมีพระภิกษุจำพรรษาโดยไม่ขาดพรรษาเลย แต่ละวัดสามารถรับกฐินได้ปีละ ๑ ครั้ง การทอดกฐินนั้น มีหลายประเภท ในพื้นที่ตำบลสระแก้วส่วนใหญ่จะเป็นกฐินสามัคคี ที่มีเจ้าภาพร่วมกัน จะมีการตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการ แล้วมีหนังสือบอกบุญไปยังผู้อื่นด้วย	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึง กลางเดือน ๑๒	ศาสนาสถานในพื้นที่

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๑๑	ประเพณีลอยกระทง	ลอยกระทง เป็นประเพณีที่สำคัญ ได้สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ โดยมีความเชื่อหลายประการ เช่น แสดงความสำนึกถึงบุญคุณของแม่น้ำที่เราได้อาศัยน้ำกินน้ำใช้ การขอขมาต่อพระแม่คงคาที่ได้ทิ้งสิ่งปฏิกูลต่างๆ ลงไปในน้ำ การสะเดาะเคราะห์ และสิ่งไม่ดีต่างๆ ให้ลอยตามแม่น้ำไปกับกระทง และยังเป็น การส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกด้วย	วันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ) เดือน ๑๒	ในพื้นที่ตำบล และใกล้เคียง
๑๒	วันธรรมสวนะ	“วันธรรมสวนะ” เรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “วันพระ” หมายถึงการฟังธรรมของชาวไทยพุทธ เมื่อถึงวันธรรมสวนะ คือ วันขึ้น ๘ ค่ำ แรม ๘ ค่ำ และ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ แรม ๑๕ ค่ำ พุทธศาสนิกชนจะเตรียมอาหาร ผลไม้ เครื่องสักการะไปวัดเพื่อถวายแด่พระภิกษุสงฆ์รวมทั้งรักษาศีล เจริญจิตภาวนาและฟังธรรมเทศนา	ทุกวันธรรม สวนะ	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่
๑๓	พิธีกรรมเกี่ยวกับการแต่งงาน	พิธีกรรมเกี่ยวกับการแต่งงาน สมัยโบราณมีขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอน เริ่มจากการเกี้ยวพาราสี การทาบทาม การสู่ขอ และการแต่งงาน เมื่อขบวนเจ้าบ่าวไปถึงบ้านเจ้าสาวมักจะถูกปิดทางไม่ให้เข้าไป ต้องมีการจ่ายค่าผ่านทาง ญาติเจ้าสาวจะจูบมือเจ้าบ่าวไปในห้องประกอบพิธี เมื่อได้มีการตรวจสอบสินสอดทองหมั้นเรียบร้อยแล้ว จึงประกอบพิธีสงฆ์ ถวายภัตตาหาร แล้วมีพิธีกราบหมอน เจ้าบ่าวมอบของขวัญให้เจ้าสาว เป็นอันเสร็จพิธีและมีการเลี้ยงแขก ตกค่ำจะมีพิธีห้องหอให้คู่บ่าวสาว เรียกว่า “การเรียงสาดเรียงหมอน”	มีการดูฤกษ์ ยาม วันดี ได้ตลอด ทั้งปี	ส่วนใหญ่จะจัด บ้านเจ้าสาว หรือสถานที่ ต่างๆ ตาม ความสะดวก
๑๕	ประเพณีการบวชนาค	ตามประเพณีชายไทย อายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ จะต้องบวชทดแทนบุญคุณพ่อแม่ การบวชสมัยก่อนต้องบวชกัน ๑ พรรษาปัจจุบันระยะเวลาอาจจะน้อย เช่น ๗ วัน ๑๕ วัน ๓๐ วัน การบวชถือได้ว่า ผู้บวชจะได้ศึกษาถึงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อจะนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มีความอดทนอดกลั้น และเข้าใจโลกธรรม	มีการดูฤกษ์ ยาม วันดี ได้ตลอด ทั้งปี	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่

อาชีพเกษตรกรรม

นายวิทยา จิ๋นยั้งเรืองรุ่ง

แหล่งเรียนรู้ โคกหนองนา หมู่ ๔ บ้านม่วง ตำบลตะกุด อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

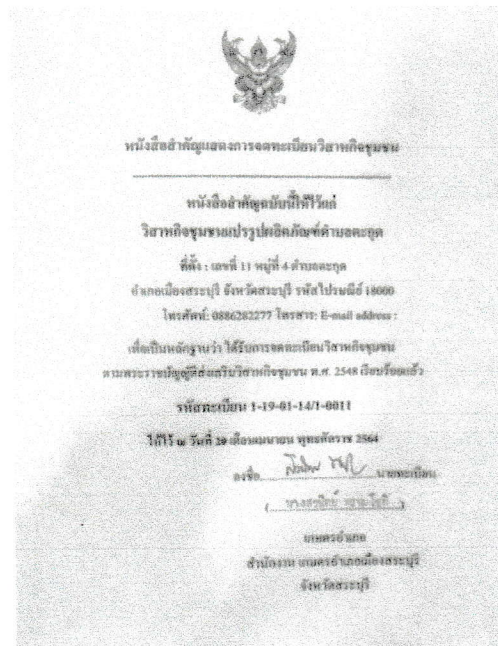

อาชีพคหกรรม

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์ตำบลตะกุด บ้านม่วง หมู่ที่ ๔ ตำบลตะกุด

ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔

ที่ตั้ง : เลขที่ ๑๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลตะกุด อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

อาชีพหัตถกรรม

นางวริวรรณ์ จำปาโชค

ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าไทย หมู่ที่ ๖ ตำบลตะกุด อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

